

Cultuurhistorische verkenning: Hutten 2, Bergeijk 05-05-2014

John van Lierop
advies in architectuur

Jan Heijnsstraat 29 5041 GB Tilburg
06-54697524 / info@johnvanlierop.com

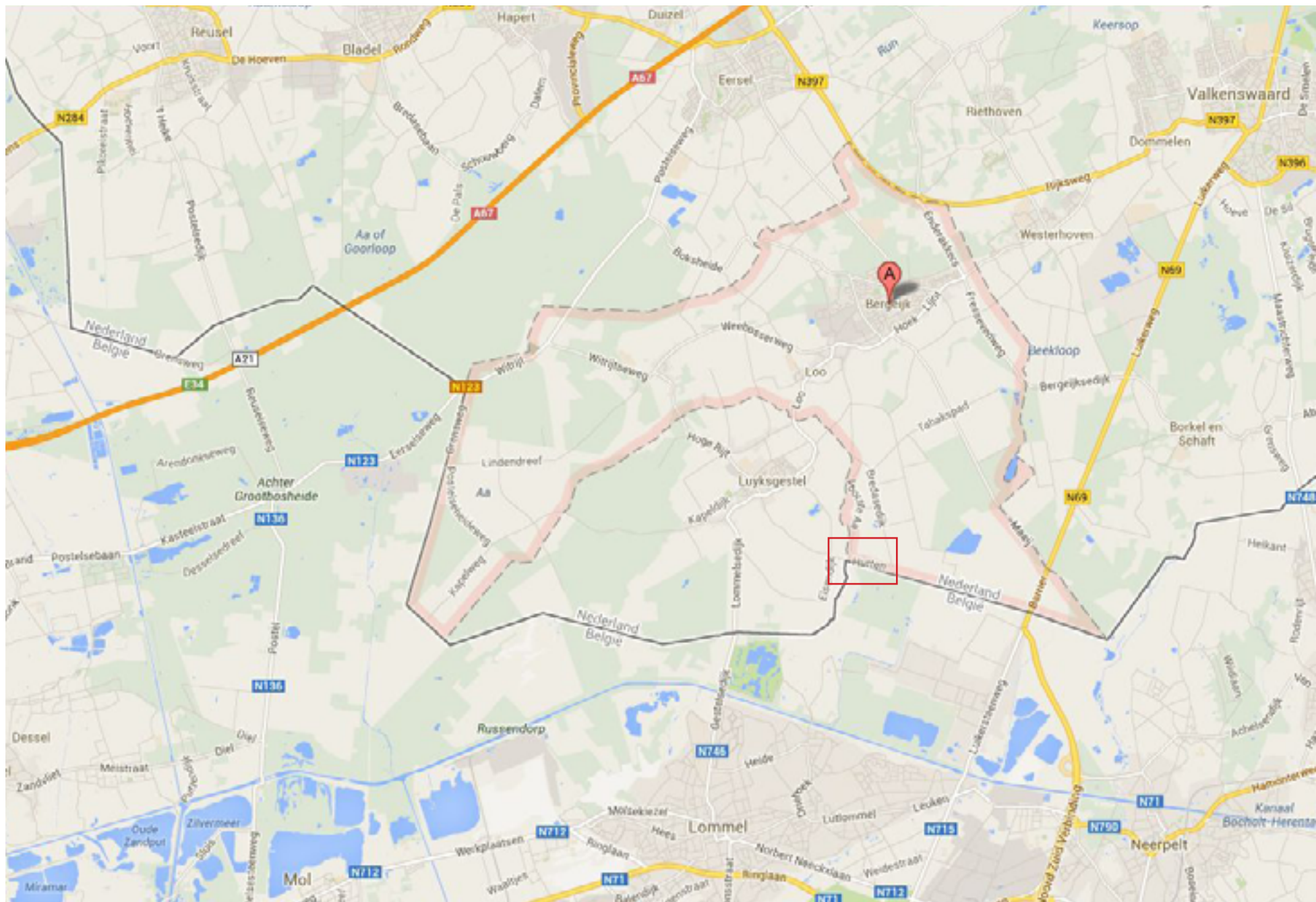

Cultuurhistorische verkenning: Hutten 2, Bergeijk 05-05-2014

John van Lierop

advies in architectuur

Jan Heijnsstraat 29 5041 GB Tilburg
06-54697524 / info@johnvanlierop.com

02. Grenzen van Gemeente Bergijk. Google Maps Aeroview 2014.

0.2	Inhoudsopgave	
0	Algemene gegevens	
0.1	Inhoudsopgave	05
0.2	Colofon / Objectgegevens	06
0.3	Voorwoord	07
0.4	Inleiding	07
1	Samenvatting	
1.1	Samenvatting ontstaansgeschiedenis	09
1.2	Samenvatting waardestelling	11
	1.2.1 Situatie en context	11
	1.2.2 Extérieur (bouwmassa en gevels)	11
	1.2.3 Conclusie	11
2	Ontstaansgeschiedenis	
2.1	Situatie en context	13
2.2	Gebouwen	15
3	Cultuurhistorische beschrijving	
3.1	Situatie en context	17
3.2	Extérieur (bouwmassa en gevels)	17
4	Waardestelling	
4.1	Wettelijke bescherming	26
4.2	Waardestelling	
	4.2.1 Situatie en context	26
	4.2.2 Extérieur (bouwmassa en gevels)	26
	4.2.3 Conclusie	27
6	Literatuur- en bronnenoverzicht	27
7	Bijlagen	28

03. Uittreksel Kadastrale Kaart. In rood zijn de verschillende gebouwen ingetekend. De gestippelde lijn geeft het huidige vlak met de woonbestemming weer.

0 Algemene gegevens

0.1 Colofon / Objectgegevens

opdracht: 14-012
datum: 5 mei 2014
uitvoering: John van Lierop (bouwhistoricus)

adres: John van Lierop
Jan Heijnsstraat 29
5041 GB Tilburg
telefoon: 06-54697524
e-mail: info@johnvanlierop.com

Object: Boerderij Fam. Spruit, Hutten 2, Bergeijk
Eigendom: Dhr. C.A.J. Spruit / Mevr. M.T. van Inzen
Gebruik: Dhr. C.A.J. Spruit / Mevr. M.T. van Inzen
Adres: Hutten 2
5571 VG Bergeijk

Hoofdadres: Hutten 2
5571 VG Bergeijk

Kadastrale gem.: Bergeijk
Sectie: C
Kadastraal obj.: 2315
Monumentnr.: n.v.t.
Kad. deel/nr.: n.v.t.
Inschrijving reg.: n.v.t.

Kenmerk Erfgoedkaart: 1.31.2.116

Niets uit deze rapportage mag worden verveelvoudigd en / of openbaar gemaakt d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van rechthebbenden.

1. boerderij: woonhuis, stal en schuur
2. oude huis met waterput
3. hooischuur / veestalling
4. kippenhok
5. schuurtje
6. bijenstal
7. hokken (maken nu geen deel meer uit van eigendom)

0.3 Voorwoord

De aanleiding voor de cultuurhistorische inventarisatie naar het perceel en de gebouwen van Hutten 2 te Bergeijk is het feit dat de huidige eigenaar fam. Spruit voornemens is een bijgebouw op het terrein een nieuwe (tijdelijke) bestemming te geven.

Het doel van de cultuurhistorische verkenning is om inzicht te krijgen in de globale ontwikkelingsgeschiedenis van het terrein en de bebouwings-structuur. In het rapport worden de onderdelen afzonderlijk beschreven en in beeld gebracht. Daarnaast wordt er door middel van een interne waardestelling inzicht verschaft in de cultuurhistorische waarden die de afzonderlijke onderdelen vertegenwoordigen. Deze waardestelling is een onafhankelijk toetsingskader voor evt. volgende ruimtelijke procedures. Voor het vertrouwen in de opdracht, de goede ontvangst en de volledige toegang tot het terrein en de gebouwen wil ik fam. Spruit van harte bedanken.

0.4 Inleiding

De cultuurhistorische verkenning, en dit rapport zijn uitgevoerd / opgebouwd volgens de Richtlijnen Bouwhistorisch Onderzoek 2009. De diepgang van het onderzoek beperkt zich tot een cultuurhistorische verkenning van het terrein en de hoofdopzet van bebouwing. Daarbij zijn de interieurs van de gebouwen niet in detail meegenomen.

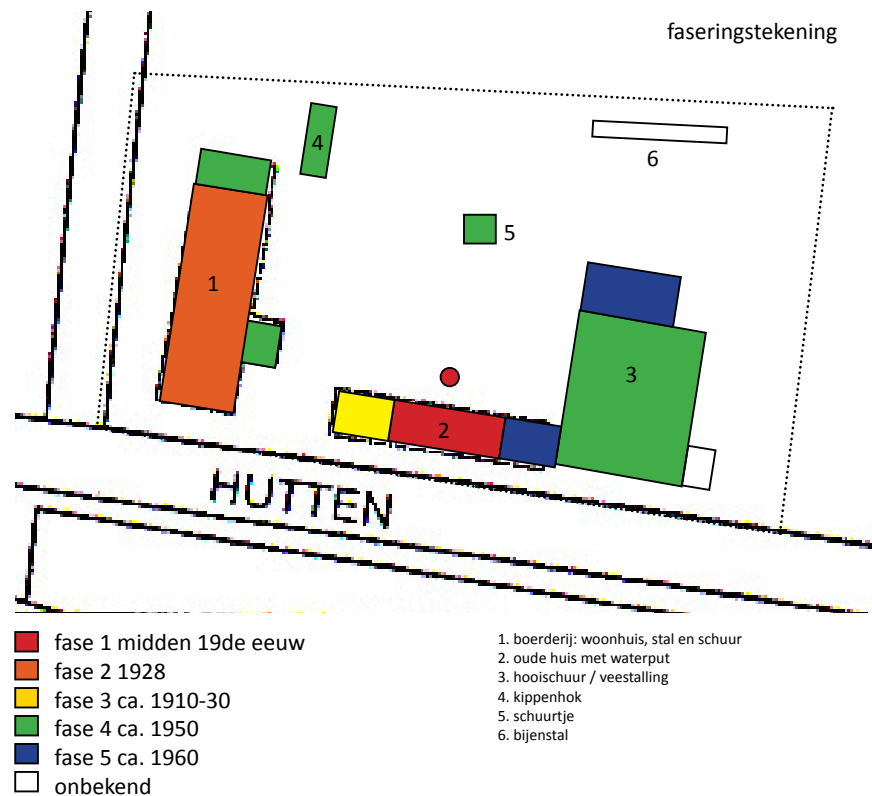
De in het rapport opgenomen foto's zijn recent op de locatie genomen. Daarnaast is er gebruik gemaakt van kadastrale kaarten en foto's die verkrijgbaar waren door middel van (voornamelijk) digitale archieven.

De boerderij Hutten 2 te Bergeijk komt niet voor op de lijst met Rijksmonumenten. Wel is het landschap, de groen- en infrastructuur en de boerderij op de "cultuurhistorische waardenkaart" aangemerkt als hoog cultuurhistorisch waardevol. Vanaf september 2013 heeft Gemeente Bergeijk een aanvullend aantal gebouwen toegevoegd op de gemeentelijke monumentenlijst. Hutten 2 zit niet bij deze selectie. Het geheel is daarmee niet van rechtswege beschermd.

Voor de overzichtelijkheid wordt in dit document het terrein als geheel en daarna als afzonderlijke gebouwen beschreven en gewaardeerd. De opeenvolging van de afzonderlijke gebouwen wordt vervolgens in alle hoofdstukken aangehouden. Op afbeelding 03 en 04 zijn de gebouwen met een naam en gebouwnummer aangeduid.

04. Luchtfoto. In rood zijn de verschillende gebouwen ingetekend. ODZOB 2013.

05. Faseringstekening. JvL 2014.

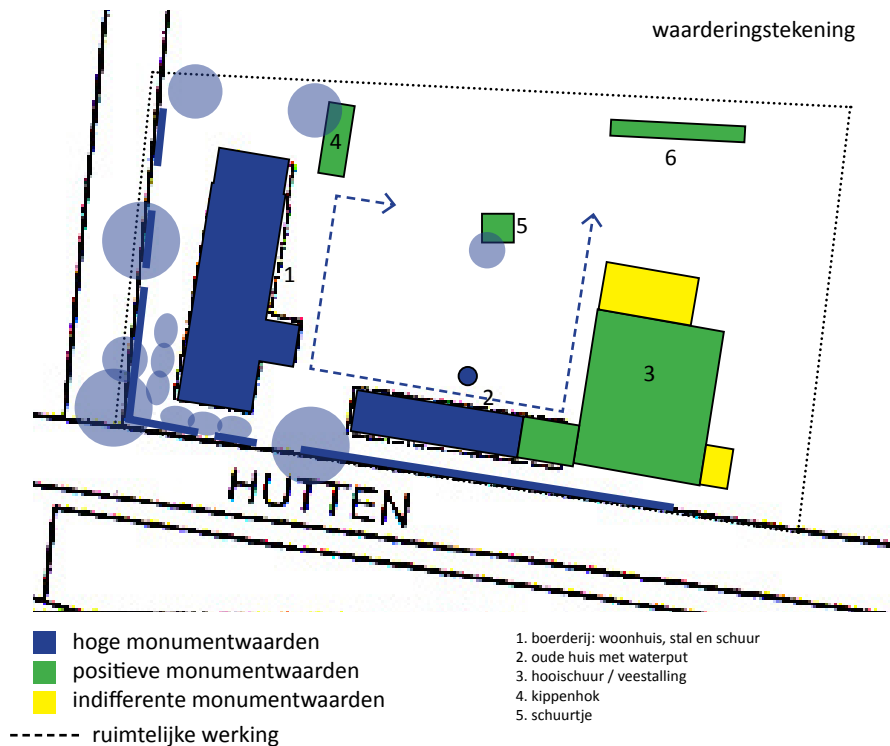
1 Samenvatting

1.1 Samenvatting ontstaansgeschiedenis

De omgeving van 'De Hutten' is vanaf het midden van de negentiende eeuw door ontginningen veranderd van bos- en heide gebied in een efficiënt landbouwgebied dat de latere ruilverkaveling heeft overleefd. Het gebied heet oorspronkelijk 'Heuvelsche Heide' en is in zijn huidige begrenzing het resultaat van een grondruil tussen Nederland en België. Deze grondruil kwam in 1842 tot stand ten behoeve van het aan te leggen Schelde-maas of Kempisch Kanaal. Naast dat het kanaal de industriezones van Antwerpen en Luik met elkaar verbond gebruikte men in de Kempen het kalkrijk water door middel van vloeivelden (Watering) voor de grondverbetering van de schrale heidevelden. De bebouwing aan Hutten is tijdens deze periode tot stand gekomen. In 1909 komt familie Josephus (Sjef) Wuijts op 'De Hutten' wonen. Ze betrekken het huis van de 'Opzichter Wetering'. Sjef staat dan ingeschreven als veldarbeider en zal later 'Ploegbaas ontginning' zijn. In 1928 laat de familie een nieuwe boerderij bouwen. Het oude huis is daarna tweemaal verlengd. Een, voor die tijd, modern boerenbedrijf ontstaat. De oude woning wordt verbouwd tot stal en schuur. Rond de jaren '50 bouwt men er een veld- of hooischuur bij. De boerderij krijgt een 'afhang' en de ruimte tussen veldschuur en de oude woning wordt dichtgebouwd. Daarnaast zijn op het erf allerlei bijgebouwtjes (kippenhok, duivenkot (verdwenen) en bijenstal) ontstaan. Na de dood van Sjef Wuijts in 1965 blijven de op de boerderij achterblijvende kinderen de traditionele wijze van landbouwen beoefenen. Moderne ontwikkelingen krijgen geen vat op 'De Hutten'. Na de dood van Sjang Wuijts wordt de boerderij verkocht. De nieuwe bewoners hebben de schoonheid van het gegroeide geheel ingezien en gebruiken het geheel nu op een respectvolle wijze.

06. De Hutten vanuit het noorden 'De Aa' gezien. Aan de rechter zijde de bomen rond de Elsenloop. JvL 2005

07. Waarderingstekening. JvL 2014.

1.2 Samenvatting waardestelling

1.2.1 Situatie en context

Door de authentieke toestand en compleetheit van erf, bebouwing en groenstructuur heeft het geheel als ensemble hoge monumentwaarde. De aan drie zijden gesloten bebouwingsstructuur heeft een hoge zeldzaamheidswaarde (afb. 07). Daarnaast kan vanwege de geschiedkundige waarde als 'pioniers-bebouwing' van de bos- en heideontginning en de belangrijke positie van het terrein en de bebouwing, ten opzichte van de Watering, aan Hutten 2 hoge monumentwaarde worden toegekend.

1.2.2 Exterieur (bouwmassa en gevels)

De gebouwen getuigen van een interessante geschiedenis als agrarisch erfgoed dat zijn oorsprong heeft in de bos- en heideontginning. Met name de boerderij, de oude woning en de hooi- of veldschuur hebben naast de uitingen van 'boeren-creativiteit' een gaafheid in hoofdvorm en detaillering. De kleinere gebouwen op het erf (4-5-6) hebben naast de grotere (1-2-3) een positieve ensemblewaarde, waardoor alle gebouwen met positieve of hoge monumentwaarden zijn aangemerkt.

1.2.3 Conclusie

Het geheel vertegenwoordigt een hoge ensemblewaarde. Door de zeldzame ongeschondenheid en compleetheit van de gegroeide bebouwings- en groenstructuur heeft het boerenerf Hutten 2 te Bergeijk een hoge monumentwaarde. De geschiedkundige betekenis en gebruikshistorie van de 'pioniersbebouwing' vanuit de bos- en heideontginning versterkt deze waarde.

08. Militaire Veldminuut. In rood het huidige perceel C 2315, 1847 J. Schuurman

09. Kadastraal verzamelplan ca. 1832. In rood de in 1842 geruilde gronden. WatWasWaar

10. Detail van kadastraal verzamelplan ca. 1832. WatWasWaar

11. Topografische militaire kaart 1830-1850. WatWasWaar

12. Topografische militaire kaart 1902. WatWasWaar

13. Topografische kaart 1929. WatWasWaar

2 Ontstaansgeschiedenis

2.1 Situatie en Context

De boerderij van familie Spruit is gelegen aan Hutten 2 in de Noord-Brabantse gemeente Bergeijk. Het gebied is nu bekend als 'De Hutten', een gebied dat in de huidige situatie zowel in Nederland als België voorkomt. Op oude kaarten komt deze naam echter niet voor. Op negentiende eeuwse kaarten is te zien dat het gebied 'Heuvelsche heide' geografisch is gelegen ten zuiden van het gehucht 'Aa' en westelijk van het heidegebied De Maaij. In 1953 heet de straat nog Heuvelsche Heideweg (afb. 15), in 1973 Heuvelse Heideweg. Op de kaart van 1963 wordt de naam Hutten geschreven, in 1973 wordt daarbij het voorvoegsel 'De' geschreven. De benaming lijkt enkel te duiden op delen van de bebouwing die nu nog op het perceel aanwezig zijn.

De opmerkelijke situatie bestaat dat het stuk grond waar de Hutten op gelegen is een van de laatste stukken België is dat bij Nederland is gekomen. Oorspronkelijk behoorde het gebied tot gemeente Lommel. Omdat ten tijde van het 'Koninkrijk Holland' de gemeente Lommel in 1807 geruimd werd tegen het toenmalige 'Franse' Luyksgestel (Verdrag van Fontainebleau) is Lommel mogelijk niet vanuit het Nederlandse kadaster meegenomen. In 1815 wordt Lommel echter weer ingelijfd bij de 'Verenigde Nederlanden' om vervolgens in 1830 (1839 definitief) weer onderdeel uit te maken van het Koninkrijk België.

Volgens het verzamelplan, behorende bij de minuutplannen die tussen 1811 en 1832 zijn vervaardigd (afb. 9-10), zou het huidige gebied op blad 5 van sectie C beschreven moeten zijn. Op het (na 1842 aangevulde) verzamelplan is de infrastructuur en een tweetal woningen te zien (bijlage 4)¹. Een daarvan is nu nog in de huidige bebouwing herkenbaar, van de tweede woning zijn naar eigen waarneming de fundamenten nog in de huidige bosstrook aan de overzijde van de weg aanwezig.

Het betreffende minuutplan dat specifiekere informatie kan verschaffen is echter niet te vinden. Blad 5 betreft het gebied Heuvelse Heide dat bij de grondruil tussen gemeente Bergeijk (NL) en Lommel (B) op 5 november 1842 verkregen was. De vreemdvormige stukken grond 'Bergeijkse Heide' en 'Pelter heggen' werden met gemeenten Moll (provincie Antwerpen) en Lommel (Provincie Limburg) geruimd tegende blokvormige gebieden 'Bladelsche Heide'² en dus de 'Heuvelsche Heide' (afb. 09). Dit alles om het nieuw aan te leggen Kempisch Kanaal makkelijk over enkel Belgische grond aan te leggen. Het kanaal maakt deel uit van het Grand Canal du Nord dat onder Napoleon Bonaparte de verbinding moest maken tussen het Luikse industriebekken en de Antwerpse haven. Daarnaast heeft het kanaal een grote rol vervuld bij het ontwikkelen van de schrale Kempische grond.

Op het minuutplan (sectie C blad 4) van de 'Pelter Heggen', en op andere Militaire kaarten (1850) staat de nieuwe grens ingetekend en staat genoteerd dat de stukken gemeentelijke heidegrond... *Ingevolge art. 11. van 't Traktaat van den 5 nov. 1842 aan Lommel (Belgiën) overgegaan.* Op het verzamelplan lijken de deelplannen respectievelijk weggesneden en bijgeplakt. Op het bijgeplakte stuk is de infrastructuur en een tweetal huizen ingetekend (bijlage 4). Op de kaart van Pieck uit 1840 is de heide met zijn oude wegenstructuur nog onveranderd aanwezig (afb. 15b). De Militaire Veldminuut uit 1847 (J. Schuurman) laat aansluitend op het verzamelplan een gedetailleerder beeld zien van de situatie (afb. 08).³

¹ De aanduiding van kaart 5 van sectie C is mogelijk later toegevoegd aan de oudere verzamelplan.

² Door het verlies van de grensovergang van Gemeente Bladel aan Bergeijk liep de gemeente de inkomsten van het grenskantoor mis.

³ Het is vreemd dat de zwart/witte Topografische Militaire kaart uit 1850-1864 wel de Watering laat zien maar niet de gewijzigde infrastructuur en nieuwe bebouwing noordelijk daarvan.

Rond 1847 heeft de nieuwe landsgrens zijn vorm aangenomen⁴. De Heuvelsche Heideweg (later Hutten) is van bomen voorzien en loopt nagenoeg parallel aan de grens richting de grenspost 'Barrier' aan de verbinding Den Bosch / Luik (afb. 12). Vanuit gehucht 'Aa' is een gebouw met een zandpad verbonden in de richting van het dorp Bergeijk. Rondom de woning is bos aanwezig. Het lijkt erop dat de woning een pioniersrol vervult in de ontginning van het nieuw verworven stukje Nederland en daarbij eventueel enige rol heeft vervuld bij de grensovergang en de nabijgelegen 'Watering'.

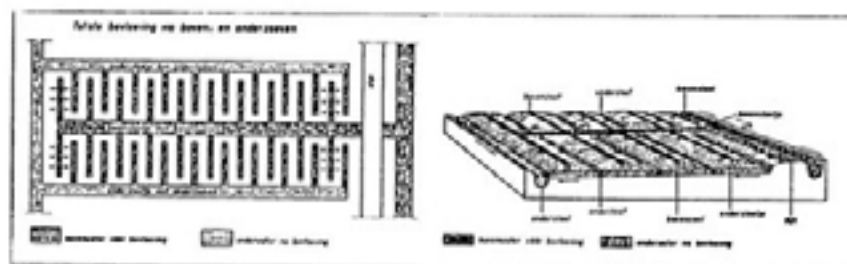
Hoewel op die kaart de situatie aan de Belgische kant niet is weergegeven is het duidelijk dat de spie aan de zuidkant van de Heuvelsche heideweg behoort tot de 'Watering', een ingenieus bevoeiingssysteem van op de genivelleerde heide aangelegde vloeibeemden (afb. 12-13). Door het systeem waarbij water verspreidt en weer opgevangen werd zorgde de achterblijvende laag mineraalrijk slib dat de bodem geleidelijk verrijkte (afb. 14). Deze cultuuringreep met kalkrijk Maaswater uit het Maas-Scheldekanaal veranderde de bodem waardoor uiteindelijk een zeer interessante flora en voedselrijk hooiland ontstond. Ook de Nederlandse zeide van de Watering genoot van het systeem. Op de Topografische kaart van 1902 is bij het ingetekende gebouwtje de afkorting 'Sl' leesbaar wat kan duiden op de aanwezigheid van een sluis (afb. 12).

De Belgische regering trachtte omstreeks 1850 de toenmalige economische crisis te verlichten door de woeste heidegronden in de Kempen te ontginnen. Op de Heuvelse Heide in Lommel werden vloeibeemden aangelegd. Regelmatige bevoeiing van de weiden met kalkrijk Maaswater uit het Kempens Kanaal moest zorgen voor een goede hooioogst. In de onmiddellijke nabijheid van de vloeibeemden stichtte de Belgische overheid een 'colonie agricole' met twintig staatsboerderijen. Dit landbouwexperiment van de overheid mislukte echter en werd al snel opgegeven. Vanaf 1950 verminderde de belangstelling voor de graslanden van de vloeibeemden omdat deze enkel manueel konden gemaaid en gehooid worden. De eigenaars schakelden steeds meer over op populieraanplantingen. Hierdoor dreigde het cultuurlandschap met zijn specifieke fauna en flora te verdwijnen. Sinds een twintigtal jaar wordt het gebied weer op de oorspronkelijke, arbeidsintensieve wijze beheerd door Natuurpunt. De vloeibeemden vormen sinds 2003 een beschermd landschap. Bron: erfgoed.be

Vanuit het midden van de negentiende eeuw wordt het grote heidegebied Heuvelsche heide en De Maaij ontgonnen. Van het gebied rond De Hutten is rond 1930 is de heide reeds verdeeld in grote blokvormige landbouwpercelen (afb. 13)⁵. Het beboste gebied wat ten noorden van de boerderij bestond is nog te herkennen in de vorm van het huidige perceel. Op de luchtfoto is aan de verkleuring van de grond mogelijk een laagte te zien waarin het ven herkenbaar is wat op de topografische kaart van 1900 aanwezig is. Door de efficiëntie van de blokvormige, relatief jonge percelen is het landschap niet getransformeerd tijdens de ruilverkaveling in de jaren zestig en zeventig. Dit in tegenstelling tot de gronden rond het oude gehucht 'De Aa' en het oude landschap aan de oostkant van de Elsenloop.

De naam 'De Hutten' refereert waarschijnlijk aan het type kleinere, eenvoudige bebouwing die tijdens de vroege heideontginning op de woeste gronden werd gebouwd. De term hutten komt ook al eerder op ten behoeve van de jacht. De nederzetting of voegere jachtslot op de Maaij kan er ook voor gezorgd hebben dat de naam aan het gebied is toegekend. Hieronder een verklaring vanuit het Lommelse wat een beeld van de situatie geeft.

Pas in het laatste kwart van de 18de eeuw komt de ontginningsbeweging terug op gang. Een deel van

14. Schets van bevoeiingssysteem van de Watering te Lommel.

4 In 1843 is grenspaal 187 geplaatst.

5 Zie ook: kaartmateriaal: Historisch bos en heide 1850-1900 en 1930. Erfgoedkaart.

15. Topografische kaart 1953. WatWasWaar

15b. Topografische kaart 1840 door Pieck. Erfgoedkaart

de verpauperde bevolking ging namelijk over tot ontginning van de heide, zonder toestemming van overheidswege. Op het door hen in bezit genomen stuk heide trokken deze “bezitters” meestal een schamele woning of hut op. De belangrijkste “hutten” lagen in het uiterste westen en zuiden van Lommel. www.lommel.be

2.2 Gebouwen

Familie Wuijts staat in het bevolkingsarchief vanaf 10-4-1909 in Bergeijk ingeschreven. Josephus (Sjef) Wuijts, de vader van de voorlaatste bewoner Sjang (Petrus Johannes) Wuijts staat daar omschreven als ‘arbeider en veldarbeider’ (bijlage1-2). Kort na zijn huwelijk met Emma Maria Kuijpers uit Lommel zijn ze vanuit Luiksgestel in Bergeijk komen wonen. Te lezen valt dat ze de woning overnemen van de uit Lieshout afkomstige Franciscus van Hirtum, hij is ‘opzichter Wetering’ (bijlage 1). Dit huis is in het middelste gedeelte van het huidige gebouw 2 (oude huis) te herkennen. Op het volgende blad is Josephus Wuyts ‘Ploegbaas ontginning’ (bijlage 3). In 1928 laat Josephus Wuijts naast het oude huisje een nieuwe boerderij bouwen. Het oude huis werd daarna tot stal en schuurruimte verbouwd. In de tweede wereldoorlog is het huis vanwege zijn positie door de bezetter gebruikt als grenspost. Later is er aan de bebouwing een grote hooischuur bijgebouwd. Josephus Wuijts overlijdt in 1965, zijn vrouw Emma twee jaar later. Daarna blijven de vrijgezelle kinderen op de boerderij wonen, Sjang was de laatste en overlijdt in 2005. Doordat de kinderen Wuijts het boerenbedrijf niet hebben gemoderniseerd en ze altijd aan de klassieke wijze van ‘boeren’ hebben vastgehouden heeft het terrein de tijd op een unieke wijze doorstaan. De sfeer van de jaren ’50 en ’60 van de vorige eeuw is nog steeds beleefbaar. Hoewel de laatste jaren de boerderij stukje bij beetje is opgeknapt om ook in de moderne tijd als woning te voldoen lijkt de unieke sfeer het uitgangspunt te zijn.

16. De voltallige familie Wuijts. Familiearchief

17. Hutten gezien richting Luyksgestel en de brug over de Elsenloop. JvL 2014

19. Oude haag tussen de straat en de voorzijde van de oude boerderij (2). JvL 2014

18. Hutten gezien richting Barrier / Luikerweg. JvL 2014

20. Zicht op het erf gezien richting de boerderij (1). JvL 2014

21. De boerderij aan de zijde van de Achterste Aa met resp. notenboom en hagen met linden. JvL 2014

3 Cultuurhistorische beschrijving

3.1 Situatie en Context

Het uitgestrekte gebied bestaat uit grote percelen. Lange rechte wegen met laanbeplanting doorkruisen het gebied. De oude Heuvelsche Heide (Nederlandse zijde) is nu tussen de oude en nieuwe grens in herkenbaar als een 'landschapskamer' (afb. 06). Deze kamer wordt aan alle zijden omzoomd door rechte wegen of zandpaden, waterlopen en hoge bomen. De westelijke begrenzing met de Elsenloop is de meest natuurlijke. Het geheel ademt nog steeds de sfeer van de ontginning uit het begin van de vorige eeuw.

Vanuit de dorpskom van Luyksgestel ligt, over de brug, de onverharde straat Hutten in het verlengde van de Vlieterdijk en eindigt westelijk op de Barrier, net voor de grensovergang Nederland België (afb. 04). Haaks op de straat loopt het zandpad 'Achterste Aa'. Deze straat volgt in een rechte lijn de kronkelende waterloop De Elsenloop. Achter het perceel bestaat nog een deel van de bossen die grotendeels tijdens de ontginning van het bos en heidegebied zijn verdwenen. Bij de brug op de grens staat grenspaal 187, een plek die door zeer veel fietsers en toeristen wordt aangedaan. Aan de overzijde van de straat zijn op Belgisch grondgebied de voormalige vloeiveiden De Watering gelegen.

De boerderij (1) is met de korte gevel zuidelijk georiënteerd op de straat. Rond het hoofdgebouw vormt een oude haag de scheiding met de beide straten. Naast de haag staan aan de zuidzijde drie kleine lindes en aan de straat een tweetal grote lindes. Aan de westzijde van het huis staan wederom drie kleine lindes en aan de straat een tamme kastanje en een hoge esdoorn. Achter het gebouw staan twee notenbomen (afb. 21). Rond de boerderij is naar oud model een betegelde stoep gelegd. Aan de rechter zijde van de boerderij is op karakteristieke wijze met diverse stenen en klinkers een bestrating aangelegd. Dit is de enige verharding op het perceel.

De oudere bebouwing (gebouw 2) rechts van het hoofdgebouw is evenwijdig gelegen aan de Hutten (voormalige 'Heuvelsche heideweg'). De scheiding met de weg wordt gevormd door een oude haag die tot een flinke bomenrij geworden is en de oude gevels grotendeels aan het zicht onttrekt (afb. 19). Deze bomenrij vormt vanuit het perceel gezien een mooi decor voor de aaneengesloten bebouwing (afb. 30). Aan de oostzijde van oude woning staat de halfopen veld- of hooischuur. De hoge schuur is met de nok haaks op de weg gelegen en opent zich naar het erf toe en loopt laag af naar het open landschap. De gebouwen hebben een voor de streek zeldzame aaneengesloten bebouwingsstructuur die bijna de ruimtelijke kenmerken vertoont van een gesloten hoeve. Aan de open noordelijke zijde van het erf zorgen kleine bijgebouwen (kippenhok, schuurtje en bijenstal) samen met fruitbomen een aangename coulissewerking richting het landschap (afb. 20).

22. Boerderij (1) voorzijde (zuid). JvL 2014

24. Boerderij (1) linker zijkant (west). JvL 2014

23. Boerderij (1) linker zijkant en voorzijde (zuidwest). JvL 2014

25. Boerderij (1) achterzijde (noord). JvL 2014

26. Boerderij (1) rechter zijkant (oost). JvL 2014

27. Boerderij (1) rechter zijkant (oost). JvL 2014

3.2 Gebouwen (bouwmassa en gevels)

Gebouw 1 'Boerderij':

De boerderij is in 1928 gebouwd als eenlaags bakstenen gebouw met een kap. De korte voorzijde is op de straat (Hutten) georiënteerd. Aan de rechter zijkant en achterkant zijn tussen 1930 en 1950 twee eenlaags uitbreidingen onder lessenaarsdak gebouwd. Aan de rechter zijkant steekt een 'dakkapel' (met zinken bekleding) ten behoeve van de voormalige hooizolder boven de dakrand uit.

De gevels van het gebouw zijn overwegend in een bruine baksteen (kruisverband) gemetseld. Onder de dakvoet worden de langgevels beëindigd door een bakstenen muizentandfries. Alle muuropeningen m.u.v. stalvensters / -deuren hebben bloktand-rollagen en baksteen vensterbanken. De positie van de spanten, gordingen en balklagen zijn herkenbaar aan de smeedijzeren muurankers. Nagenoeg alle kozijnen, ramen en deuren (m.u.v. voordeur en voordeurkozijn) zijn recent naar oud voorbeeld gereconstrueerd. De daken zijn in een blauw-gesmoorde vlakke tuile-du-nord gedekt. In het dak zijn enkele dakvensters geplaatst. De aanbouw aan de achterzijde is halfsteens in kalkzandsteen opgerokken en heeft een golfplaten dak (recent vervangen).

De voordeur met drievoudig bovenlicht is centraal in de voorgevel geplaatst en wordt geflankeerd door twee vensters met driedeling (afb. 22). De buitenste ramen zijn zogenaamde laddervensters. Op oude foto's is te zien dat ook het middelste raam die uitvoering gekend heeft en dat de vensters voorzien waren van paneelluiken (bijlage 5). De bovenverdieping heeft twee vensters met tweedeling. Aan de bovenzijde sluit een iets uitgemetselde schoorsteen de gevel af.

In de westgevel, is door de 3 meervoudige vensters van hetzelfde type het woonhuisgedeelte herkenbaar (afb. 23). Links daarvan is v.r.n.l. door een toegangsdeur, toiletvenster, enkele staldeur, stalraam (hout met roedeverdeling) de voormalige stal afleesbaar. Enkel de toegangsdeur is een originele opening. De overige zijn later ingebracht. De voormalige deeldeuren zijn door metselwerk gedicht, waarin twee stalvensters zijn opgenomen. In de ooit gesloten muur na de voormalige deeldeuren zijn een eveneens later ingebrachte staldeur en stalraam aanwezig.

De aanbouw aan de achterzijde heeft een stalvenster aan de straatzijde en openslaande tuindeuren aan de lage achterzijde (afb. 25). Aan de erfzijde is de aanbouw voorzien van een hergebruikte schuifpui. Boven de aanbouw is de topgevel te zien. Deze bakstenen wand is op een fraaie manier ook in het interieur zichtbaar. Een oud gietijzeren stalraam (fabrikaat: Dru, Ulft) geeft een beeld van de vroegere gevelopeningen van de boerderij. Op de verdieping zijn in de buitenmuur twee kleine openingen opgenomen. In top is als afsluiting een bakstenen tenant gemetseld.

De oostgevel aan de erfzijde is ter plaatse van de voormalige stal en schuur voorzien van v.r.n.l. een secundair aangebrachte staldeuropening onder segmentboog (recent voorzien van schuifpui), dichtgezette deeldeuren waarin een staldeur en zesruits betonnen stalvenster (afb. 26). Achter de recent aangebrachte houten trap zijn in de gevel eveneens twee betonnen zesruits stalvensters aangebracht. Links daarnaast is een oorspronkelijke dubbele staldeur aanwezig die aan de linker zijde is dichtgemetseld. Links van de aanbouw is aan de woonhuiszijde een opkamervenster en getralied kelderlicht opgenomen (afb. 27).

De aanbouw is gemetseld in halfsteens verband en aan twee zijden voorzien van een getoogd betonnen vierruits stalvenster en een enkele houten deur onder een segmentboog.

28. Oude huis (2) voorzijde (zuid) met aan de rechterkant de hooischuur. JvL 2014

29. Oude huis (2) dichtgezet woonhuisvenster in voorgevel. JvL 2014

30. Oude huis (2) achterzijde (noord). JvL 2014

31. Oude huis (2) linker zijkant (west). JvL 2014

32. Oude huis (2) rechter zijkant (oost). JvL 2014

Gebouw 2 'Oude huis':

Het tweede gebouw is een smal eenlaags volume onder zadeldak (afb. 28-32). De positie van de dakconstructie, gordingkap met slanke naaldhouten schaarspanten met genagelde trekbalken, zijn door verschillende muurankers in de buitenmuren herkenbaar. In het volume zijn door de verschillende bakstenen en metselwijzen achtereenvolgens drie gebouwdelen herkenbaar. Door deze scheiding worden voor de duidelijkheid de gebouwdelen afzonderlijk beschreven.

Het linker aangebouwde gedeelte heeft muren die zijn gemetseld met 'appelbloesem' bakstenen in kruisverband. Hierdoor is dit bouwgedeelte tussen de jaren 1910-1930 te dateren. Als muurbeeindiging is een bloktandfries aangebracht. In de langgevel aan de straatzijde is een secundair vierruits betonnen stalvenster opgenomen. In de westelijke topgevel zijn op de begane grond eveneens een vierruits betonnen stalraam en een houten staldeur onder houten latei en rollaag aanwezig. De buitenmuur op de verdieping is in halfsteensverband uitgevoerd, heeft een (nieuwe) tenant in de top en bevat een enkel houten hooiluik onder een houten latei. Aan de achterzijde (noord) is een enkele houten staldeur aanwezig. Het dak is recent gerenoveerd met blauw gesmoorde vlakke tuile-du-nord. De nok is in lood uitgevoerd.

Het middengedeelte is als het oudste herkenbaar. De voorgevel aan de straat is gemetseld in zogenaamde 'Belskes', kleine rood-oranje bakstenen afkomstig uit België. Onder de dakvoet is een bloktandfries gemetseld. De datering valt in het laatste kwart van de negentiende eeuw. Het is mogelijk dat de huidige oudste gevels in meerdere stappen een verbetering zijn op een ouder gebouw dat omstreeks 1847 is gebouwd. Het dak is gedekt met blauwgesmoorde muldenpannen. In de voorgevel zijn naast een secundair aangebracht tweeruits stalvenster een tweetal dichtgemetselde woonhuisvensters en een toegangsdeur herkenbaar. De vensters zijn voor de helft nauwkeurig in kruisverband dichtgemetseld. Delen van de oude houten ramen zijn nog aanwezig. Aan de detaillering van de voormalige woonhuisvensters met houten lateien met rollaag en de houten ramen achter het metselwerk is de vlaamse invloed te herkennen. In het gevelwerk zijn ook nog luikwervels aanwezig. De deur is later in onregelmatig verband met kalkzandstenen gedicht. Aan de rechterzijde is een grotere staldeur half dichtgezet. In de dichtzetting zijn vervolgens een houten staldeur en betonnen stalvenster opgenomen. Voor de stevigheid van de dichtzetting is een 'steunbeer' geïmproviseerd. In de achtergevel zijn veel bouwsporen zichtbaar. Voornamelijk valt een gehele ophoging op. Opvallend is het gebruik van het zeldzame 'Hollands verband' waarin halfsteens verband, voor de stevigheid, afgewisseld wordt met koppenlagen. Het metselwerk daarboven en ernaast is vervolgens weer in een gemengd kruis- en staandverband gemetseld. Van de oorspronkelijke gevelopeningen zijn vermoedelijk enkel de deur (met negentiende eeuwse gehengen) en een tweetal getoogde zesruits gietijzeren stalvensters aan te wijzen. Een extra vierruits gietijzeren stalvenster (waarschijnlijk uit de boerderij afkomstig) en een tweede betonnen stalvenster zijn later ingebracht.

In het interieur is op de scheiding van het eerste en tweede gedeelte nog een oude buitengevel aanwezig. De afwerking van wanden met lichtblauw pleisterwerk duidt eveneens op de voormalige woonfunctie. In het interieur zijn globaal twee woonruimtes en een klein stalgedeelte (later uitgebreid) aanwezig.

Het derde gedeelte is met een kleine kalkzandsteen in kruisverband gemetseld. Deze uitbreiding van de koeienstal is in de jaren zestig van de vorige eeuw gebouwd. Hiermee werd de oude woning met de hooischuur verbonden. Het dak is gedekt met golfplaten. De voorgevel is in kruis- en halfsteensverband gemetseld. Een betonnen stalvenster is later ingebracht. In de achtergevel is een tweeruits betonnen stalvenster opgenomen. Het laatste deel van de gevel is in een dikformaat kalkzandsteen gemetseld.

33. Hooischuur (3) voorzijde (west). JvL 2014

35. Hooischuur (3) achterzijde (oost). JvL 2014

34. Hooischuur (3) linker zijde (noord). JvL 2014

36. Hooischuur (3) rechterzijde (zuid) aan de straatkant. JvL 2014

37. Interieur met ankerbalkgebinten. JvL 2014

38. De houten constructie heeft gehakte telmerken en pen-gatverbindingen. JvL 2014

De rechter zijgevel bestaat feitelijk niet. Het bouwvolume is, naar de hooischaar toe, open gelaten. Een houten gebint vangt er het dak op.

De bij het oude woonhuis behorende waterput is nog bij de deur aan de achterzijde, op het erf aanwezig (afb. 44). Bovengronds is de put omgeven door een eenvoudige houten ombouw. Ondergronds bestaat de put uit een ronde gemetselde bakstenen schacht.

Gebouw 3 'veldschuur':

De veldschuur is opgebouwd door een vijftal hoge ankerbalkgebinten (afb. 33-38). Het hoge volume heeft een zadeldak en loopt aan de achterzijde door de overkapping van een extra zijbeuk laag af. Het volledige dak bestaat uit asbesthoudende golfplaten. Daarnaast is later aan de linker zijkant (noord) een laag volume onder lessenaarsdak aangebouwd. Deze aanbouw is eveneens in naalddhout opgetrokken. De gevels en het dak zijn provisorisch afgedicht met metalen golfplaten. Aan de achterzijde is een tweede maal een uitbreiding gerealiseerd.

Behoudens het eerste gebint dat volledig uit grof gezaagd naalddhout bestaat zijn de overige vier spanten een samenstelling van grof gezaagde stijlen met recht gezaagde ankerbalken, schaarspanten, gordingen en gebintplaten. De koppelingen van de trekbalen en de spanten steken door en dragen de gordingen. De volledige constructie is afgeschoord met rondhout. In een tweede instantie zijn de trekbalen ondersteund door een derde rij rondhouten stijlen. De verbindingen van de gebint-onderdelen zijn hoofdzakelijk genageld. De verbindingen van de trekbalen en de gebintstijlen zijn op de traditionele wijze met pen-gatverbindingen en toognagels met elkaar verbonden (afb. 45). Tijdens de montage is op een even zo traditionele manier gebruik gemaakt van gehakte telmerken (afb. 38). Deze zijn aan de bovenzijde van de stijlen te zien.

De noord-, oost- en zuidgevel zijn deels afgedicht met diverse soorten en formaten houten latten en plaatmateriaal. In de gevels zijn ook de oude ladderramen van het woonhuis en overige oude ramen verwerkt. Enige afwerkingen in de zin van olie of verflagen zijn door de ouderdom niet meer waarneembaar.

De veldschuur staat voor het eerst op de topografische kaart in 1953 en is dus tussen 1929 en 1953 gebouwd op een, voor die tijd, ambachtelijke wijze met pen-gatverbindingen. De twee aanbouwde onderdelen zijn van latere datum en zijn niet exact te dateren.

39. Zicht op het erf gezien richting de open hooischuur (3). JvL 2014

41. Achterzijde van voormalig kippenhok (4). JvL 2014

40. Schuurtje, voormalig kippenhok (4). JvL 2014

42. Zicht op het erf gezien richting het kippenhok (4) en het schuurtje (5). JvL 2014

43. Achterzijde (noord) van bijenstal (6) (gerestaureerd). JvL 2014

44. Waterput bij de achterdeur van de oude boerderij. JvL 2014

Gebouw 4 'kippenhok':

Het voormalige kippenhok bestaat uit een laag langgerekt volume onder een flauw hellend lessenaarsdak van glofplaten (afb. 40-41). De gevels bestaan voornamelijk uit rood-oranje Belgische stenen in een combinatie van kruis- en staandverband. het geheel is later opgehoogd met kalkzandstenen in halfsteensverband. De achtergevel (west) is oorspronkelijk zeer laag geweest. Hierin zijn de openingen t.b.v. pluimvee nog dichtgemetseld aanwezig. De oostgevel bevat vlnr een gevelopening met de restanten een oud hergebruikt gietijzeren stalvenster (afkomstig uit de boerderij), daaronder een dichtgezette gevelopening. In het midden van de gevel een toegangsdeur en aan de rechterzijde een laag geplaatst oud kozijn onder een rollaag.

Gebouw 5 'schuurtje':

Het vierkante schuurtje bestaat uit een kalkzandsteen onderbouw met een recente houten opbouw en lessenaarsdak met dakpannen (afb. 42). In de oostgevel is een oud gietijzeren raam hergebruikt (afkomstig uit boerderij) en is een houten deur aanwezig.

Gebouw 6 'bijenstal':

De bijenstal bestaat uit een lang ondiep dakje van blauw gesmoorde muldenpannen (afb. 43). Het dakje wordt gedragen door een viertal eenvoudige houten spantjes waarop gordingen en sporen. De bijenstal betreft een volledige reconstructie naar de oude situatie.

4 Waardestelling

4.1 Wettelijke bescherming

Geen van de gebouwen op het perceel Hutten 2 is opgenomen op de gemeentelijke- of rijksmonumentenlijst, wel komt de boerderij voor als cultuurhistorisch waardevol op de erfgoedkaart. De landschappelijke omgeving van 'De Hutten' is door de aanwijzing op de erfgoedkaart (SRE, huidige ODZOB) beschermd. De bomenrijen, infrastructuur, waterlopen en het open landschap en geografische lijnen (voormalige grens) als vroege bos en heideontginning zijn gewaardeerd met hoge tot zeer hoge cultuurhistorische waarden. De boerderij heeft bij de cultuurhistorische inventarisatie van de erfgoedkaart een eigen registratienummer gekregen en staat als cultuurhistorisch waardevol te boek. Door de opname op de erfgoedkaart is een 'contextuele' waardestelling reeds uitgevoerd en wordt hierbij het perceel en de bebouwing beoordeeld als 'interne' waardestelling.

De cultuurhistorische opname van 29 april 2014 en de in dit rapport opgenomen beschrijving hebben geleid tot een 'interne' waardestelling. In de waardestelling zijn de monumentwaarden van het perceel en de panden onderling vergeleken en geclassificeerd als hoge (behoud noodzakelijk), positieve (behoud wenselijk) of indifferente monumentwaarden (aangepaste vervanging mogelijk).

Bijbehorend aan de tekstuele waardestelling is een representatietekening in dit rapport opgenomen (afb. 7). Deze tekening biedt een inzichtelijk handvat om de tekstuele waardestelling te begrijpen maar kan nimmer los van de tekstuele waardestelling geïnterpreteerd worden.

4.2 Waardestelling

4.2.1 Situatie en context

Het perceel en het gebouwenensemble op het perceel aan Hutten 2 te Bergeijk is gevormd door de vroege bos en heide-ontginning. Daarna is de 'pioniers-bebouwing' getransformeerd naar de functie van boerenbedrijf. Door de afgelegen positie oogt het boeren erf als een 'kolonie' in het open landschap. Door de geschiedkundige waarde en de belangrijke positie van het terrein en de bebouwing ten opzichte van de Watering en de ontgonnen Heuvelsche Heide kunnen hoge monumentale waarden worden toegekend. Het erf heeft met de zogenaamde kortgevelboerderij, oude boerderij (getransformeerd tot veestal) met waterput, de hooischuur en overige kleine bouwsels zoals kippenhok, bijenstal en oorspronkelijke groenstructuur van hagen, lindebomen en fruitbomen door zijn compleetheid en gaafheid een hoge ensemblewaarde. De aan drie zijden gesloten bebouwingsstructuur heeft een hoge zeldzaamheidswaarde.

4.2.2 Exterieur (bouwmassa en gevels)

Gebouw 1 'Boerderij':

De boerderij is door zijn gave hoofdvorm en gaafheid in detaillering een goed voorbeeld van een voor die tijd moderne kortgevelboerderij. Daarnaast brengt de boerderij samen met het oude woonhuis (gebouw 2) de ontwikkeling van de bewoning rond de ontginning van de woeste gronden en uiteindelijk het gebruik van de nieuwe gronden goed in beeld wat met hoge monumentwaarden te waarderen is.

45. Stijl van het ankerbalkgebint (gebouw 3) met pen-gatverbinding en gehakte telmerken. JvL 2014

Gebouw 2 'Oude huis':

Gebouw 2 heeft als geheel een positieve ruimtelijke en stedenbouwkundige bijdrage als vroeg voorbeeld van bebouwing in een ontginningsgebied en bezit daardoor hoge monumentwaarden. Het middendeel kan samen met de waterput daarnaast als oud overblijfsel van de vroege bebouwing die gerelateerd is aan de bos- en heideontginning en als voormalige woning van de 'opzichter wetering' en 'ploegbaas ontginning', en de aanwezigheid van de vlaams georiënteerde detaillering met hoge monumentwaarde gewaardeerd worden. Het rechter deel heeft een positieve bijdrage als sluitend bouwkundig element van de zeldzame u-vormige opzet van de bebouwingsstructuur rond het erf.

Gebouw 3 'veldschuur':

De veldschuur heeft door: de ruimtelijke bijdrage aan de zeldzame u-vormige of halfgesloten ruimtelijke opzet van de bebouwing op het erf, door zijn ambachtelijke detaillering van de relatief jonge constructie en de essentiële aanwezigheid van de functie hooischuur en wagenberging op het gegroeide erf van de boerderij in een ontginningsgebied, een positieve monumentwaarde. De twee latere uitbreidingen zijn van een indifferente monumentwaarde.

Gebouw 4 'kippenhok':

Het kippenhok bezit door de ruimtelijke bijdrage aan de coulissewerking van het ensemble van bijgebouwen, de aanwezigheid van de oude materie in het gevelwerk en de voormalige functie van kippenhok als essentieel en zeldzaam onderdeel van het boeren erf een positieve monumentwaarde.

Gebouw 5 'schuurtje':

Het schuurtje bezit door zijn ruimtelijke bijdrage aan de coulissewerking van het ensemble van bijgebouwen een positieve monumentwaarde.

Gebouw 6 'bijenstal':

Hoewel de bijenstal feitelijk in zijn materie een volledige reconstructie betreft is het bouwsel als zeldzaam reliëf van het boeren erf van cultuurhistorische waarde. Daardoor is er aan gebouw 6 positieve monumentwaarde toe te kennen.

4.2.3 Conclusie

Het geheel vertegenwoordigt een hoge ensemblewaarde. Door de zeldzame ongeschondenheid en compleetheid van de gegroeide bebouwings- en groenstructuur heeft het boeren erf Hutten 2 te Bergeijk een hoge monumentwaarde. De geschiedkundige betekenis en gebruikshistorie van de 'pinoniersbebouwing' vanuit de bos- en heideontginning versterkt deze waarde.

De gebouwen bevatten door de 'eerlijke omgang', of de zogenaamde 'uitingen van boeren creativiteit' samen met de zichtbare gefaseerde bouwgeschiedenis positieve tot hoge monumentwaarden. Het hoofdgebouw (1) heeft als kortgevelboerderij door de gaafheid van de hoofdvorm hoge monumentwaarden. De oudste bebouwingsonderdelen zijn herkenbaar in de oude boerderij met put (2), deze stammen uit het midden of laatste kwart van de negentiende eeuw. De oude boerderij met in het midden de resten van de oude heidewoning heeft door zijn zeldzaamheid een hoge monumentwaarde. Feitelijk kan deze oude woning niet los gezien worden van de aanleg van de Hutten (vroegere Heuvelsche heideweg) en de ontginning van de Heuvelsche heide aan de Nederlandse zijde van de landsgrens. De hooi- of veldschuur (3) heeft door zijn ambachtelijk vervaardigde constructie en positieve ruimtelijke bijdrage aan de bebouwingsstructuur positieve monumentwaarden. De bijgebouwen (4-5-6) hebben door hun bijdrage aan het ensemble en de bebouwingsstructuur een positieve monumentwaarde.

6 Literatuur- en bronnenoverzicht

Literatuur

R. Berkvens. Kempisch Erfgoed in Beeld, Een regionale erfgoedkaart voor de kempen- en A2 gemeenten.... SRE Milieudienst, Eindhoven 2011

Digitale bronnen

www.watwaswaar.nl

Erfgoedkaart Kempen ODZOB dec. 2013 <http://atlas.sre.nl>

www.lommel.be

www.bestemmingbergeijk.nl

Bijlagen																			
1		Therese van	Anna Maria	4 h. 10	13.00	10	Rechtshand	11											
2		Recurven van	Johanna	2	10.00	20	10.11	Bergje	11										
3		Therese van	Wilhelmina Theresia	2	10.00	10.11	10.11	Bergje	11										
4		Therese van	Therese	2	10.00	10.11	10.11	Bergje	11										
5		Therese van	Therese	2	10.00	10.11	10.11	Bergje	11										
1		Therese van	Therese	2	10.00	10.11	10.11	Bergje	11										
2		Therese van	Therese	2	10.00	10.11	10.11	Bergje	11										
3		Therese van	Therese	2	10.00	10.11	10.11	Bergje	11										
4		Therese van	Therese	2	10.00	10.11	10.11	Bergje	11										
5	16.6.13	w	Martha Elisabeth	10	14.6.13	10													
6	24.8.14	w	Peterus Caputo	10	24.8.14	10													
7	15.12.15	w	Elisabeth	10	15.12.15	10													
8	14.11.16	w	Bartholomeus	10	13.11.16	10													
9			Catharina	10	10.1.20	10													
10			Peterus	10	10.1.20	10													
11			Johanna Theresia	10	11.1.17	10													
12			Martha Wilhelmina	10	10.11.14	10													
13			Endorinus Cornelius	10	1.1.24	10													
14			Josephina Hendrika	10	8.1.25	10													
15			Martha Catharina	10	24.12.26	10													

Bijlage 1: Detail van het bevolkingsregister 1911-1925 blad 54. Regionaal archief Eindhoven

1	11.11	Wijnga	Josephus	10	10.11	10													
2	1909	Wijnga	Emma Maria	10	2.1.1909	10													
3	2.4.10	Wijnga	Jacobus Josephus	10	31.1.10	10													

Bijlage 2: Detail van het bevolkingsregister 1911-1925. Regionaal archief Eindhoven

Volgsnummer.	Dagteekening en jaar der inschrijving.	FAMILIENAAM. (Familienaam der vrouw).	VOORNAMEN. (Voluit geschreven).	Betrek- king van elken per- soon tot het hoofd van het huishouden. (Niet te verwelen voor afzonderlijk levende personen).	Dagteekening en jaar der geboorte.	Geboorteplaats.	Burgerlijke staat.	Kerk- genoot- schap.	Ambt, beroep of bedrijf.	Huizing.	Dagteekening en jaar der vestiging in de gemeente.	Vorige woon- plaats. (Met aanwijzing van de gemeente).		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
1		Kuyts	Josephus	m. hoofd	10 apr 71	Huyshout	H.							
2		Kuyfers	Emma Maria	v. vrouw	2 jan 71	Rommel	H.							
1		Furken	Hubertus	m. hoofd	29 jan 73	Gordelc.	H.							
2		Peeters	Lauba	v. vrouw	20 nov. 67	Hongelom	H.							
3		Furken	Petrus Franciscus	m. zoon	19 jan 70	Feldhorst								
4			Elisabeth Petronella	v. dochter	16 aug 71									
5			Petronella Maria	v. "	20 sept 73									
6			Franciscus Michael	m. zoon	24 jun 75									
1		Kolen	Willebrordus Petrus	m. hoofd	24. 2. 69	Bergeijk	H.							
2		Kies de	Theodora Petronella	v. vrouw	28. 3. 78	Bergeijk	H.							
3		Kolen	Antonijs Willebrordus	m. zoon	20. 3. 04	Huyshout								
4			Maria Arnoldina	v. dochter	7. 4. 05									
5			Maria Elisabeth	v. "	5. 9. 12									
6			Johannes Bern.	m. zoon	15. 7. 17	Bergeijk								
7	20. 6. 12		Maria Arnoldina	v. dochter	7. 4. 05	Stedijk	0							

Bijlage 3: Detail van het bevolkingsregister 1911-1925 blad 20. Reginaal archief Eindhoven

Bijlage 4: Detail van het verzamelplan behorende bij de kadastrale minuut uit 1811-1832. WatWasWaar

Bijlage 5: Sjeff en Emma Wuyts met de pastoor tijdens hun 40 jarig huwelijksfeest in 1949. Familiearchief

John van Lierop

advies in architectuur

Jan Heijnsstraat 29 5041 GB Tilburg
06-54697524 / info@johnvanlierop.com